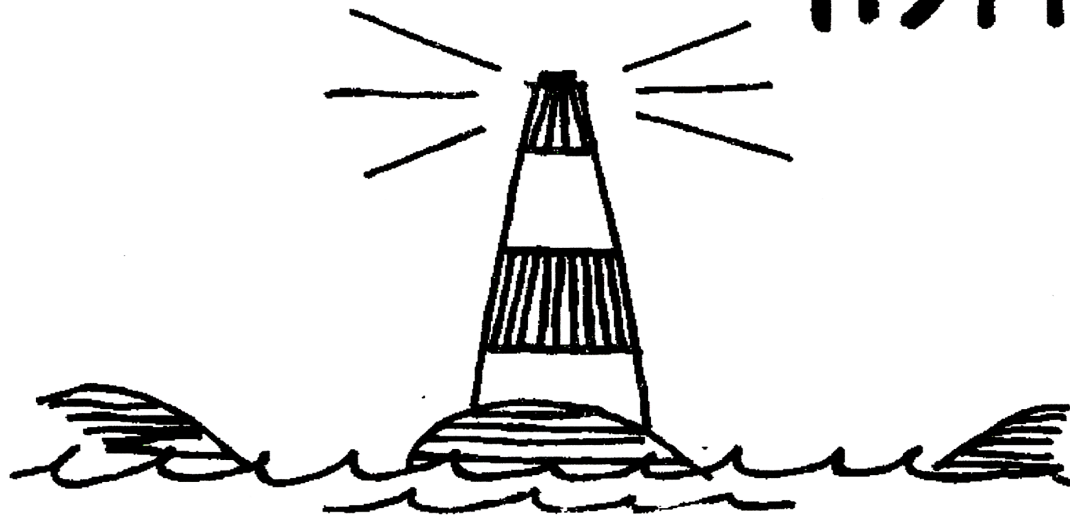

SKJÆRGÅRDS - VEL-AVIS FOR BERGAN KRETS NYTT

52. ÅRGANG - NR.1 - OPPLAG 1400 EKS. - MAI 2020

LEDER APRIL 2020

Nok en utgave av Skjærgårdsnytt er gått i trykken, men omstendighetene omkring oss er svært forskjellig fra tidligere år. Planleggingen av vår-utgaven starter på styremøtet i februar og utgaven har vanligvis mange faste poster. Info om 17. mai programmet er alltid med. Vi forsøker også å bringe nyheter fra idrettslaget og aktivitet omkring anlegget i Nesskogen. De siste 8 årene har vi også kunnet presentere artist til sommerkonserten på Barneskjær. Alt ble annerledes denne våren. Pandemien med Korona-viruset har fått omfattende konsekvenser for oss alle. I skrivende stund vet vi at det ikke blir 17. mai tog. Det blir rart for mange å ikke se på barna som marsjerer og musikkorpset som spiller. Flere har også pleid å avlegge et besøk ved Minneparken for å høre gode og alvorlige ord om hvorfor vi feirer grunnlovsdagen. Vi må vente til 2021.

Sommerkonsert på Barneskjær har blitt en tradisjon. Vi vet ikke om vi får gjennomført i år, men vi har ikke avlyst ennå. Vi har utsatt til etter sommerferien. Følg med på våre nettsider og på Facebook.

Jeg nevnte innledningsvis at vi planla innholdet i februar. Vi synes det er bra å bringe til dere et historisk tilbakeblikk på hendelser i nærområdet. På det tidspunktet syntes vi det var en god ide å hente en tekst fra Nøtterøy Historielag om «Spanske-syken» som traff Norge og Nøtterøy i 1918-19. Det er virkelig skjebnens ironi at redaktøren vår fant frem akkurat

den artikkelen! Sett i lys av det vi vet i utgangen av april 2020 så passer det godt å bringe dette historiske tilbakeblikket. Det er åpenbare likheter fra den gangen, men heldigvis også mange forskjeller. Verden har gått fremover og det vil bli bra igjen.

Dersom jeg skal trekke noen linjer frem til i dag så vil kanskje den type frivillig innsats som gjøres via Bergen Vel enda viktigere under og etter en slik unntakstilstand som vi nå opplever. Vi i styret skal gjøre en innsats, men vi trenger innspill til hva dere på denne delen av øya ønsker av lokale initiativ. Vi informerer i dette bladet om huset på Barneskjær som er tilgjengelig for alle. Vi antar at vi kan iverksette en forsiktig og kanskje begrenset åpning av øya senere i sommer. Bergen vel har også en del friluftsutstyr som kan leies. Blant annet har vi 6 kajaker; kanskje dette er sommeren du virkelig får sansen for å padle. Jeg kan love deg at det er en god opplevelse!

Vi har også en friluftsguppe som ikke bare har ansvar for drift av Barneskjær, men som også kan være et sted å delta for de som vil være med på uteaktiviteter. Les mer lenger bak i denne utgaven og ta gjerne kontakt med en i styret dersom du lurer på noe eller har et forslag. Eller rett og slett har lyst til å bli med. Informasjon finnes også på www.bergenvel.no

Da ønsker vi alle en god sommer !! - Arne

INFO

Styret/Redaksjonen:

Jan-Erik Bjørge
 Petter Grødem
 Trine Sommerseth
 Marte Wrige
 Pål Wrige
 Jan Pedersen
 Line Bülow-Kristiansen
 Arne Lassen Urdahl
 Gustav Kamfjord

Kontaktinformasjon:

Barneskjær:
 Bob Voith
 40 21 42 14

Leder:
 Arne Lassen Urdahl

Bergen Krets Vel:

Bankkonto: 0537.07.78134
 eller VIPPS #525991
 Årskontingent kr. 200,-

Sjekk ut vår hjemmeside
www.bergenvel.no

Følg oss på Facebook og Instagram!
 @BerganVel

INNHold

s4 | LESERNES BILDEDELINGER

s5 | UTLEIE AV UTSTYR

s6 | ÅRETS SOMMERKONSERT

s8 | UTEOMRÅDE I NESSKOGEN

s9 | 17.MAI PROGRAM

s10 | LITT INFO OM BARNESKJÆR

S14 | ÅRSKONTIGENT OG BÅTPASS

S15 | VIL DU ENGASJERE DEG?

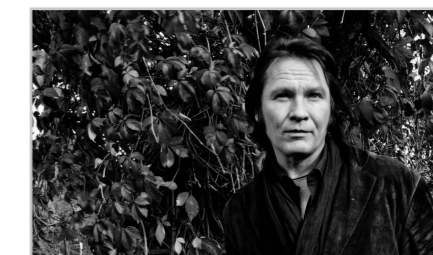
S16 | BIEHUS

S18 | HISTORIE FRA HISTORIELAGET

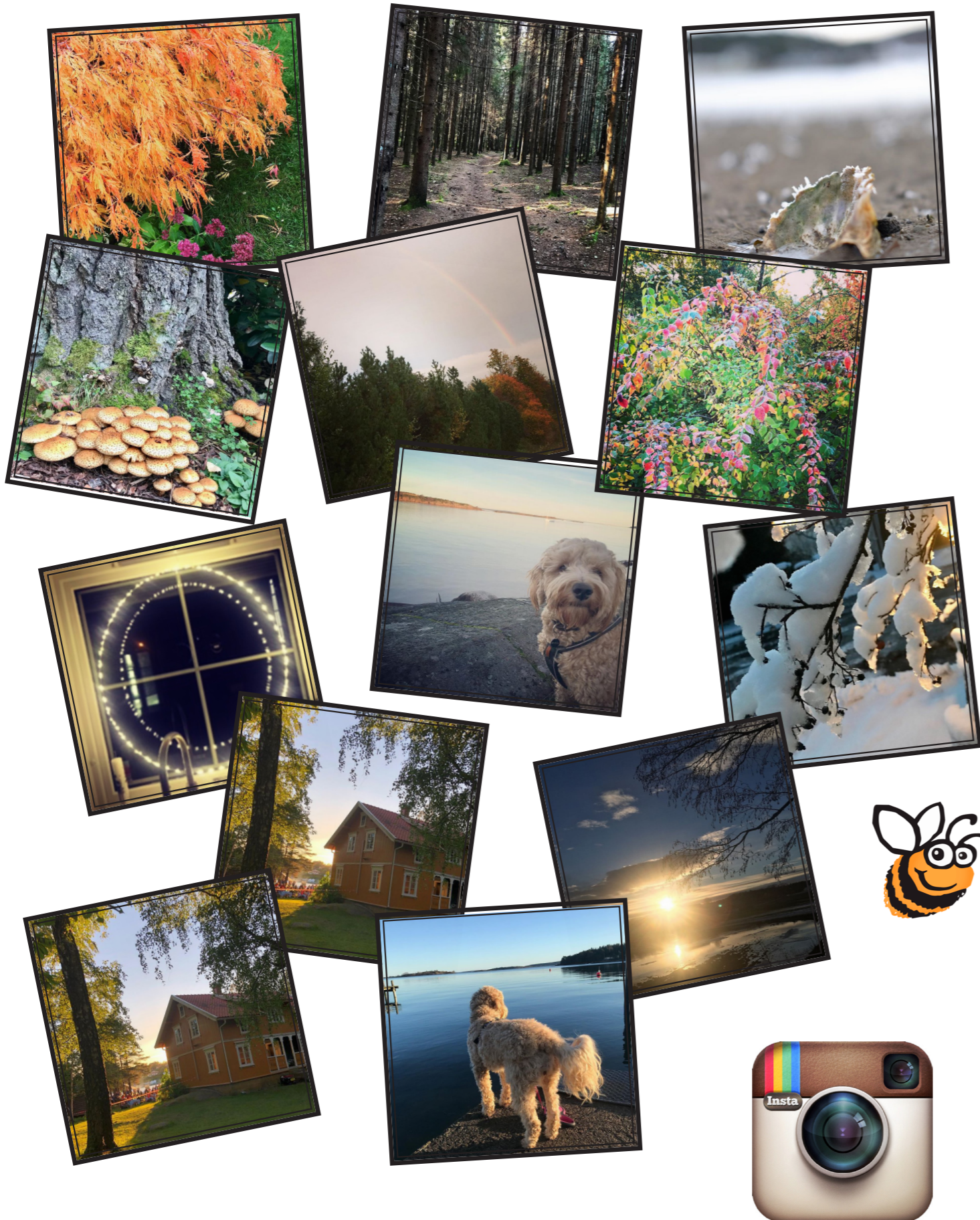
S22 | SKJÆRGÅRDSMORO

S24 | BAKPÅ BLADET: KONSERTPLAKAT

PSSST! Har du lyst til å lese tidligere Skjærgårdsnytt på nett?
 Se www.bergenvel.no sine hjemmesider og se under fanen "Skjærgårdsnytt"

LESERNES BILDEDELINGER

Vi vil gjerne ha bilder til neste utgave av Skjærgårdsnytt!

Ta bilder og del de på instagram med **#skjærgårdsnytt #berganvel**

UTSTYR TIL LEIE

Vil du leie kajakk, partytelt eller PA anlegg? Vi i Bergan Vel har dette til utlån.

Vi understreker at de som leier utstyret må behandle det med forsiktighet og at det forventes at det leveres tilbake i samme stand som det ble utlevert, tørt og rengjort. Har man allikevel vært uheldig er det viktig at man gir beskjed til utleier slik at man kan få mulighet til å rette opp skaden før neste leietaker skal låne dette.

PARTYTELT

Antall: 2stk

Størrelse: 4x6m og 4x8m

Utleiepris: 250kr pr gang pr telt

For å leie, ta kontakt med Tor B tlf: 91653332

KAJAKK M/ ÅRE FRA HASLE

Antall: 6stk

Utleiepris: 100kr pr døgn pr kajakk

For å leie, ta kontakt med Jan P. tlf: 97160756

PA ANLEGG

Utleiepris: 250kr pr gang

For å leie, ta kontakt med Jan-Erik. tlf: 93417034

ÅRETS SOMMERKONSERT

PAAL FLAATA INNTAR BARNESKJÆR

VIKTIG MELDING! KONSERTEN UTSATT TIL 15.AUGUST
GRUNNET KORONASITUASJONEN BER VI ALLE FØLGE
MED PÅ EVENTEN PÅ VÅR FACEBOOK SIDE PÅ
@BERGAN VEL FOR STATUS PÅ KONSERTEN

**I år har vi fått Paal til å spille for oss på Barneskjær.
Det kommer til å bli helt magisk!**

Paal Flaata er kjent for sin usedvanlig vakre stemme og storslagne vokalprestasjoner. I 10 år frontet Paal Flaata bandet Midnight Choir, og i kraft av sin stemmeprakt satte han gruppa på det europeiske kartet. I disse årene rakk Midnight Choir å gi ut fem plater + to samlealbum. Spellemannspris fikk de for "Amsterdam Stranded" 1998.

Som soloartist har Flaata gitt ut tilsammen 8 album; In Demand (2002) - Rain (2005) - Christmas Island (2007) - Old Angel Midnight (2008) - Wait By The Fire (2012) - Bless Us All (2014) - Come Tomorrow (2016) - Love And Rain (2017)

Bergan Vel er en lokal velforening som drives på dugnad og støtte fra det lokale næringsliv. Det kreves mye innsats for å lykkes og vi lover å gjøre vårt beste. Vårt økonomiske mål for arrangementet er 0+, for da får vi mulighet til å arrangere konsert for deg igjen neste år.

Vær gjerne tidlig ute på konsert dagen, da flyter transporten litt lettere. Ta med en campingstol til å sitte på og benytt deg av kiosken og baren. Vi har skjenkebevilling så medbrakt drikke er ikke lov.

Inviter med venner og kjente og nyt opplevelsen.

Vi gleder oss!

UTEOMRÅDE I NESSKOGEN

Har du vært på tur innom Nesskogen i det siste? I så fall har du kanskje sett endringer på uteområdet ved det nye klubbhuset.

Nøtterøy Idrettsforening har sør for klubbhuset anlagt ulike områder som gir flere mulighet for lek og moro. Vi har tatt en prat med Kai Nybakk i Nøtterøy Idrettsforening, som har vært primus motor for gjennomføring. «Idrettslaget hadde allerede ved bygging av klubbhuset en tanke om å legge til rette for ulike aktiviteter. Og vi ønsket at området skulle være åpent og tilgjengelig, også for de som ikke er tilknyttet en bestemt idrett. Vi har derfor laget et lekeområde med bl.a. huske og sklie for de aller minste. For de ivrigste mosjonistene har vi også montert ulike apparater for å trene styrke.» Begge disse områdene er lette å kjenne igjen. Men, vi ser også et stort område med fin sand og volleyballnett. Men, det er håndballmål i hver ende. Dette må du forklare, Kai!

«Det er fra kultur- og kirkedepartementet anbefalt å bygge sandbaner hvor det er mulig å drive flere idretter. Rasjonelt både med tanke på areal og økonomi. Når Nøtterøy Håndball i tillegg har en egen gren for beachhåndball, var det naturlig å bygge et anlegg med mulighet for både sandvolleyball og sandhåndball. Nøtterøy håndball har bidratt med 200.000,- til anlegget, og vi gleder oss til at håndball også blir en del av Nesskogen idrettspark. Det har vi ønsket oss lenge. Det er enkelt å skifte mellom de to idrettene. Volleyballnettene demonteres, ett lokk legges over hullene og sand skyves over. Så har man en håndballbane.» Idrettsforeningen har også oppgradert basketballbanen som alltid har ligget helt sør i idrettsparken, med nytt dekke og nye mål. «Fra tidligere har vi sett at det spilles basket, uten at det er organisert trening og lag. Det er det vi ønsker, at unge og eldre som ikke nødvendigvis er medlemmer på et lag også bruker anlegget, selv om vi selvfølgelig ønsker flest mulig medlemmer i Nøtterøy idrettsforening. Det er lov å være støttemedlem - vet du».

I tillegg til spillemidler er de viktigste bidragsyterne til anlegget Sparebankstiftelsen DNB, Sparebankstiftelsen Nøtterøy-Tønsberg og Format Eiendom AS. Det eneste som gjenstår nå er å skaffe penger til bane- og parkbelysning.

Så, da er dere ferdige med utbyggingen? Njaa.. Kai nøler litt. «Vi har også innhentet tilbud på å ruste opp lysløypasløyfa sør for Nesskogen. Men, vi har mange ting på ønskelista.» Vi i Bergan Vel kan ikke si oss annet enn imponert over det idrettslaget har fått til de siste årene.

INFORMASJON OM 17. MAI

17. mai-komiteen i Færder kommune har nå besluttet å avlyse årets barnetog samt de tradisjonelle samlingene på skolene. Med retningslinjene som gjelder for kulturarrangementer frem til 15. juni, så er det dessverre ikke mulig å gjennomføre det tradisjonelle programmet.

Det betyr imidlertid ikke at feiringen av 17. mai er avlyst, og årets feiring skal bli annerledes, men like minneverdig. Komiteen arbeider med andre måter vi kan feire sammen på, og kommer tilbake med hvordan det skal skje. Og kommunen skal selvsagt pyntes til fest, som seg hør og bør på en 17. mai.

Vi oppfordrer også hver enkelt familie og enkeltpersoner til å feire dagen.

Til å pynte hager, uteplasser og balkonger, heise flagget og ta på finstasen. Det er også viktig å finne måter å inkludere de eldre, familie og venner, på og de som må sitte alene denne dagen. For mer enn noen gang må vi bestrebe oss på at alle skal med på årets 17. mai- feiring. At ønsket om en skikkelig 17. mai-feiring engasjerer ser vi ikke minst av alle forslagene vi har fått, og da særlig fra de unge. Færder Ungdomsråd har invitert til dugnad, og fikk inn over 190 forslag!

De forslagene tar vi med oss inn i neste møte med 17. mai- komitéen

Med hilsen, 17. mai-komiteen i Færder 2020

LITT INFO OM

Visste du at du kunne leie Barneskjær? Under har vi svart på noen spørsmål som ofte kommer opp i forbindelse med leie.

Hvem vedlikeholder, drifter og besørger utleie av Barneskjær?

Friluftskomiteén i Bergan Vel er ansvarlig for vedlikehold, drift og utleie av Barneskjær. Du vil finne nyheter, relevant informasjon og utleie-kalender for Barneskjær på nettstedet <http://www.berganvel.no>. Utleieansvarlig er Robert (Bob) Ibsen Voith, mobiltelefon 402 14214, e-post bob@vcode.no. Friluftskomiteéns leder er Jan Pedersen, mobiltelefon 97 16 07 56, e-post j-peder4@online.no.

Når kan Barneskjær leies?

Medio April til medio September. Merk at utleie-start kan forskyves, og at endelig start kunngjøres på vårt nettsted.

Vaktmester-ordningen

Vaktmesteren er først og fremst leietagers kontaktperson og kjentmann på stedet! Dessuten er han eller hun ansvarlig for å utlevere nøkler til leietager, sørge for at ved og gass er på plass og ellers påse at hus og øy er i sin skjønneste orden. Vaktmesterne er nåværende eller tidligere medlemmer av friluftskomiteén i Bergan Vel og en vaktmester-periode er 1 uke. Dette innebærer at de fleste leietagere må forholde seg til én vaktmester om leie finner sted innenfor én uke. Vaktmester-perioden går fra søndag til søndag.

Hvem kan leie Barneskjær?

I henhold til statuttene skal Barneskjær først og fremst leies av skoler, organisasjoner og foreninger. Skoler, organisasjoner og foreninger innen Bergan Vel og fra Nøtterøy har forrang. Andre grupper kan gjerne søke om å leie Barneskjær, og er friluftskomiteén i tvil om egnethet, så konsulteres styret i Bergan Vel. Hva legger vi i "egnethet"? Vi ønsker primært å unngå rene fester på øya. Lyden bærer særdeles godt til land!

Hvordan leier du Barneskjær?

Først sjekker du om ønsket periode er ledig på utleie-kalenderen på nettstedet <http://www.berganvel.no/bs>, deretter kontakter du utleie-ansvarlig Bob Voith, mobiltelefon 402 14214 eller e-post bob@vcode.no. Pass på at du oppgir dine kontakt-detalljer, som navn, adresse, telefon dag, kveld og mobil samt e-post. Når leie er registrert, vil du få beskjed om dette enten via SMS eller e-post. Ultimo Mars sendes det ut leieskjema med alle detaljer samt informasjon om hvilken vaktmester leietager skal forholde seg til. Når leie er gjennomført, rapporterer du tilbake til utleie-ansvarlig hvor mange dere var ved overnatting. Det er viktig å merke seg at alle leieforhold har en Ansvarlig Person, se nedenfor.

Ansvarlig Person

Alle leieforhold har en ansvarlig person. Foruten å være primære kontaktperson for vaktmester, og den som mottar og avleverer nøkler, er denne personen oppført i leieavtalen og vil normalt sett også motta faktura for leie ultimo August (se mer under "Hvordan skjer oppgjør for leie"). Ansvarlig person må umiddelbart rapportere feil og mangler til vaktmester

BARNESKJÆR

dersom man ikke skal stilles til ansvar for skader og hærverk. Bergan Vel forfølger spesielt tagging ekstra nøye, og om det oppdages tagging, vil Bergan Vel kreve at de berørte rom males om. Ansvarlig person skal også påse at deltagerne generelt sett behandler Barneskjær godt. Madrasser skal ikke tas ut av huset.

Hvor mye koster det å leie Barneskjær?

Sjekk ut priser på Bergan vel sine hjemmesider www.berganvel.no

Dere rydder og vasker etter dere

Når dere er ferdig på Barneskjær, så rydder og vasker dere etter dere i begge etasjer. Husk å tømme og vaske kjøleskapet også. Kjøleskapet forlades med dørene oppe, slik at vi unngår vond lukt. Gassen slås av og gass-regulatoren kobles fra gass-flasken.

Er Barneskjær "privat" når du leier?

Barneskjær er et offentlig sted, og man kan ikke anse Barneskjær som et privat sted selv om man leier stedet. Følgelig skal leietager ikke hindre bruk av brygge, ilandstigning eller opphold samt bruk av vann eller grillene.

Hvordan skjer oppgjør for leie?

Ansvarlig for utleie av Barneskjær utfører vanligvis fakturering mot slutten av August. Faktura har 14 dagers betalingsfrist, og eventuell klage må være i utleie-ansvarlig i hende innen betalingsfrist for å bli tatt til følge. Faktura sendes som PDF fil til Ansvarlig Persons e-post adresse.

Parkering

For mange er det nødvendig å parkere bil når man drar på Barneskjær. Det presiseres at leietager ikke kan bruke parkeringsplass eller brygge på Breidablikk Sjømannshjem. Alternative parkeringsplasser finnes ved Knarberg Båtforening, Nøtterøy Idrettsforening eller på Fjærholmen Seilsenter.

Bryggeforhold

På øyas vestsida finnes en fin og stabil brygge med plass til 4-5 båter. Utsiden av bryggen har god dybde, også for seilbåter. På innsiden av bryggen kommer marbakken raskt, og det er en stein man skal være klar over. Vis forsiktighet. Bryggen har en fin-fin badetrapp i stål. Bryggen ligger i ren nord-sør retning, og det er ikke mer en ca. 150 meter til Nøtterøy. Sundet mellom Nøtterøy og Barneskjær er sterkt trafikkert i sommersesongen.

Badeforhold

Svømmedyktige personer kan boltre seg fra bryggen, mens de mindre må forholde seg til strand-kanten.

Dessverre er bunnforholdene noe gjørmete, og det er en god del skjell i gjørma. Det anbefales derfor badesko til de minste. Uvettig båt-trafikk kan fra tid til annen skape bølger, så regn med å passe på små barn! Syd-øst enden av øya har fine hoppe-muligheter for svømmedyktige personer!

Drikkevann

Barneskjær er tilkoblet vannforsyningen til Nøtterøy, så vi har rennende, friskt og godt Eikeren-vann i slange fra treet ved brønnhuset.

Griller

Bergan Vel har to fine stålgriller til fri benyttelse av alle. Selv om det ofte er rester av grillkull og tennveske fra tidligere leietagere, så må leietager selv sørge for seg og sine. Husk at også andre kanskje har lyst til å grille selv om du leier!

Bål

Vi har en fin og lun bål plass med steiner og benker rundt. Kjempekoselig å få med seg en sen solnedgang her! Det er IKKE tillatt å gjøre opp ild andre steder på øya!

Oppvarming

Selv om sommeren normalt sett er fin og relativt varm på Nøtterøy, så er det fra tid til annen behov for oppvarming av Barneskjær. Det er en vedovn i den første stua, samt en enkel peis i den innerste stua. Det er ikke ovner av noe slag i 2. etasje. Vaktmester sørger derfor at det er noen sekker ved tilgjengelig. Om leietager skulle trenge mer ved, kontaktes vaktmester. Husk at det koster kr. 100,- per sekk om sekke-veden brukes på bål, og husk at det er gratis å finne litt nedfall rundt om på øya!

Lys i hovedhus

I hovedhuses finner du flere oljelamper. Disse drives med lampeolje som vaktmester besørger. Erfaringsmessig er fremføring av vekene noe treg, og vi håper dere utviser forsiktighet ved "veke-fremføring"! Oljelampene kan hektes av veggen og tas med ut for stemningsfull bruk på bordene ute om kvelden! I trappen til 2. etasje er det batteridrevet lys med bevegelssesensor.

LITT INFO OM

Toalettforhold

Øya har to utedoer. Den første er tilknyttet hovedhuset på øya og befinner seg ca. 100 meter i syd-østlig retning. Denne utedoen har to adskilte rom og har samme koselige Staverns-gule farge som hovedhuset. Den andre utedoen er plassert mitt på øya ved teltplassen, og har også to adskilte rom, men med "dobbeltdass". Leietager er ansvarlig for å medbringe toalett-papir til eget forbruk.

Søppel

Leietager er selv ansvarlig for å bringe all søppel tilbake til land. Hjelp oss å bevare Barneskjær rent.

Hvor mange kan overnatte?

Hele 2. etasje av hovedhuset er soverom og vi har senger til 22 stykker. Adamskjær og Barneskjær har 2 normale køyesenger med plass til 4 personer, og meget god plass på gulvet. Her får man lett et par ekstra liggeunderlag inn. Ekornholmen og Tobakksrullen inneholder 1 køyeseng, hvor den nederste er halvannenmanns størrelse. Igjen, plass til 2 som kjenner hverandre, alternativt 1 om så ikke er tilfellet. Det er også benker i begge stuenene nede i 1. etasje, som eventuelt kan brukes til soving. Disse er imidlertid ganske smale (og harde!). Alle sengene har skumgummi madrasser med et enkelt overtrekk. Pass derfor på at alle som skal overnatte, har med eget laken, sovepose og eventuelt en pute.

Mulighet for telt?

Ja, bak hovedhuset er det plen som vaktmester klipper. Her kan dere godt slå opp telt. Det er også muligheter foran hovedhuset, men der er ikke plen like plan. Dessuten er det fuktigere grass foran hovedhuset! Husk at det også er en teltplass mitt på Barneskjær.

Nattevakt!

Overnatter dere på Barneskjær, skal det være våken nattevakt! Huset er gammelt og sannsynligvis eksplosivt brennbart. Brannvesenet vil naturlig nok også ha problemer med å komme til unnsetning på samme måte som på land. Pass derfor på at det aldri er åpen flamme i 2 etasje!!

Brannalarmer og slukningsutstyr

Hovedhuset er utstyrt med batteridrevne brannalarmer. Hver etasje har en seriekoblet brannalarm, og går én alarm av, så piper det i alle etasjer! Alarmene utstyres med nytt batteri ved sesongstart i Mars. Det hender fra tid til annen at de likevel går tom for batteri, og en litt merkelig funksjon er da at de går av!! Man lar med andre ord ikke være med å bytte batteri! Hver etasje har

brannslukningsapparat. Leietager gjør seg kjent med plassering og informerer alle overnattende. Trappen opp til 2. etasje har for øvrig batteri lys som reagerer på bevegelse. Hensikten er selvsagt å løse små ben trygt ned på en eventuell tisse-runde om natten! Det kan være smart å ta med noen ekstra hode- eller batterilykter! Ekstra batterier til både brannalarmer og lys finner du øverst i skapet på spiskammers.

Kokemuligheter

Foruten grillene utenfor, har kjøkkenet en gassdrevet komfyr med 3 bluss og en ovn (!).

Kjøleskap

Kjøkkenet har et lite gassdrevet kjøleskap. Dette drives av samme 10 kilos kompositt-gassflaske som komfyren. Om denne går tom, kontaktes vaktmester som bytter med reserveflaske fra brønnhuset, eller sørger for bytte av gassflaske. Kjøleskap tømmes selvsagt mellom hver leieperiode.

Bestikk

Kjøkkenet har glass, tallerkener og bestikk til ca. 20-25 personer. Alt av relativt enkel, men koselig, standard. Dessuten finnes det meste av gryter, stekepanner og kjeler også. Pass på å ta med oppvaskmiddel.

Finnes det båt tilgjengelig?

Ja! Bergan Vel har mulighet til å låne ut en liten robåt til våre leietagere. Ansvarlig person for utlånsbåten er Jan Espen Sørdsdal (93 33 91 11) og leietager avtaler direkte med han hvor båten ligger, og hvordan nøkler leveres og tilbakeleveres. Vi påpeker at dette er en liten båt/jolle! Hovedpoenget er: Det er bedre med en liten robåt, enn ingen båt!

Kan vi ha dyr med på Barneskjær?

Inn i huset? Nei! På grunn av allergi, kan dyr ikke tas med inn i hovedhuset. Ellers er husdyr selvsagt hjertelig velkommen på øya så lenge man respekterer båndtvang. Vi håper dette adresserer spørsmålene du måtte ha vedrørende Barneskjær og leie. Ta endelig kontakt om du har spørsmål eller kommentarer!

BARNESKJÆR FORTS.

ØY-NAVNENE!

Et sagn forteller at navnet stammer fra et forlis øst for Nøtterøy der et par omkom mens de var på vei kirken for å gifte seg og døpe et barn. Bruden ble funnet på Brudeskjær, brudgommen Adam på Adamskjær og barnet deres på Barneskjær. Dåpsduken og -lua drev i land på Nøtterøy og er i henhold til sagnet opphavet til navnene Duken og Luen.

ÅRSKONTIGENTEN TIL VELET

I år har vi økt kontigenten til kr. 200,-. Vi håper du har anledning og lyst til å bidra med støtte til driften av Bergan Vel. Bergan Vel drives fullt og helt på frivillig basis og jobber på mange ulike plan. Bergan Vel er en aktiv velforening som engasjerer seg i nærmiljøet sammen med og for våre medlemmer. Vi er avhengig av et budsjett for å kunne gjennomføre de ulike aktivitetene!

**Du kan vippe kontigenten ved å benytte deg av vipps #525991.
Dersom du ønsker å betale via bankkonto så er kontonummeret vårt
0537.07.78134.**

Merk gjerne med navnet ditt! På forhånd takk.

VIL DU ENGASJERE DEG?

**Er du en person som liker å engasjere deg i nærmiljøet?
Da er kanskje bidrag i Bergan vel noe for deg.**

Bergan vel trenger flere engasjerte som ønsker å bidra for nærmiljøet. Bergan vel er med på å arrangere årlig sommerfest på Barneskjær og i den forbindelse trenger vi hjelp til å stå i "baren", rigge opp eller steke hamburgere. Første søndag i advent arrangeres det årlig nissetog. Her trenger vi hjelp til å pakke og dele ut godteriposer, tenne julegrana og annet opprigging i denne forbindelse. Nytt de senere årene er at det arrangeres på vårparten olabilløp og på høsten utekino i Nesskogen. På begge arrangementene trengs det frivillige til å hjelpe til med alt fra rigging til å selge saft og popcorn. I tillegg produseres det hvert år opp to utgaver av Skjærgårdsnytt som styret er redaktør for. Her er vi glade for innspill fra nettopp deg. Som dere har lest tidligere i bladet, så er det også endel arbeid som foregår gjennom friluftskomiteen og også på utleiebiten på Barneskjær.

Kunne noe av dette være noe for deg?

Da ønsker vi gjerne å komme i kontakt med deg.
Henvend deg til styreleder Arne Lassen Urdahl (tlf: 91854198) for mer informasjon.

Vi håper å høre fra nettopp deg som leser dette.

Blekkspriit

REKLAME

Trenger du båt plass i sommer

Ta kontakt med Nøtterø Båtsenter på Hjemseng.

E post post@nbsenter.no

Tlf 333 83645

BIEHUS - HVORFOR SÅ VIKTIG?

Hvordan hjelper biehuset til med å øke biebestanden?

Det er ingen garanti for at biehuset vil øke biebestanden, men det legger til rette for at biene som ønsker det og som finner biehuset attraktivt vil benytte det. Dessverre er det mange faktorer som gjør at biebestanden har gått tilbake. Færre matressurser og boplasser, sprøytemidler m.m. kan være årsaker. Man må også huske på at de fleste arter av bier i Norge IKKE bor i biehus, men i jorda. Biehuset gir biene et sted å hvile, legge egg og formere seg.

Kan biene være til sjananse hvis man setter biehuset nærme huset?

Kan de da begynne å fly inn eller gjøre annen skade? Nei, biene blir neppe til sjananse. Tvert imot. Målet må jo være å få masse ufarlige søte bier i hotellet. De kan forville seg inn i menneskeboliger hvis dører og vinduer står åpent, men da må de bare hjelpes ut. Et godt tips er å sette hotellet på husveggen mot sola, i litt avstand fra balkongdøra og gjerne på et hushjørne. Da får biene varme når sola skinner på begge sidene av huset.

Kan biehuset bli bebodd av veps i stedet for bier?

At biehuset tiltrekker seg veps er helt riktig, men det er veps som ikke stikker, som f.eks. murevps, graveveps og gullveps. Stikkeveps lager vepsebol og de er det grunn til å passe seg for, men ikke de vepseartene som besøker biehus.

Hva skjer med biehuset når sesongen er over?

Huset er laget av et materiale som varer i mange år. Det er ikke sikkert det kommer gjester det første året. Hvis du tar ned huset bør det oppbevares på et kjølig sted, f.eks. i garasjen. Biene overvintrer i huset som larver. Hullene blir tettet igjen når biene har flyttet inn og de nye biene klekkes ikke før til neste år.

Skal huset rengjøres eller renses?

Nei, det bor larver i hullene. Derfor må det ikke kastes. Da kaster man mange bier. Det viktigste er å sjekke at biehuset er godt festet til enhver tid.

Hvilket materiell er biehusene laget av?

Biehuset er lagd av et naturligt materiale med mange

års holdbarhet. Det har en miljøvennlig impregnering og kan brennes eller kastes som vanlige trekubber, men det håper vi selvsagt skjer i minst mulig grad. Vi håper det blir et fint hotell med høy grad av gjenbruk for flere gjester.

Hva er hovedårsakene til bieproblematikken?

Er situasjonen annerledes i Norge enn enkelte andre land? Nei, det er det samme som gjelder over hele Europa. En del bieart-bestander har gått tilbake og trues av mangel på boplasser, mattilgang, gjengroing av tidligere matressurser og yngleplasser, mindre forstyrrelser i naturen, sprøytemidler osv.

Hva kan man gjøre for biene utenom, eller i tillegg til å sette opp biehus?

Man kan la blomster bli værende igjen på plenen når man klipper den, la løvetannen få vokse til den har blomstret ferdig, plante bærbusker, plante bievennlige planter og kutte ut sprøytemidler.

Hva er forskjellen på honningbier og villbier?

Det er ganske stor forskjell på villbier og honningbier, både når det gjelder biologi og utseende.

Honningbier lever i bikuber og flyr frem og tilbake mellom kube og blomstereng med pollen og nektar. De er sosiale og har en dronning som arbeiderne forholder seg til. Honningbiene har en rund bakkropp, lange bein, hår på øynene, en avlang celle ytterst på framvingene, mothaker på brodden sin og de stikker.

Villbier har ikke mothaker på brodden. Svært få er store og sterke nok til å stikke gjennom menneskehud. Villbiene lever alene etter parring. En hunn kan legge flere egg i sitt reirkammer (i bakken eller i biehus) og gi opphav til flere bier som klekkes året etter. Villbiene er truet ved at boplasser blir ødelagt, dårlig mattilgang, omlegging i landbruket, færre blomsterenger, kunstgjødsel som gir høyt gress og fjerner blomsterengen, mindre forstyrret skog som ras og skogbranner osv.

Finnes det ting vi har i husholdningen eller i omgivelsene våre som er perfekte som biehus?

Råtne stubber og døde trær fungerer bra. Du kan lese mer om hvordan du lager ditt eget biehus på neste side.

LAG DITT EGET BIEHUS

Har du lyst å bygge et biehus selv, men er usikker på hva du skal gjøre? Her viser vi hvordan du kan lage biehus ved hjelp av ting du har liggende hjemme i huset eller enkelt kan få tak.

Bruk naturens egne materialer

Biene liker ubehandlet tre og annet organisk materiale. Plast eller andre syntetiske elementer vil ikke fungere så bra. Trestubber og vedkubber derimot er som skapt for å lage hjem til biene. Du borer hull i kubbene og stabler de deretter med hullene ut. Du kan også bunte sammen hule plantestengler som hundekjeks eller bambusrør, kutte de til slik at de blir ca 10 cm lange og putte de i en avkappet juicekartong. Sørg for at rørene er tette i bakkant.

Lag mange hull

Biene liker mange og ganske trange hull for å legge eggene sine. Etter at eggene er lagt tetter de hullåpningen for å beskytte eggene. Det er derfor viktig at hullene ikke har for stor diameter. 4-7 mm er passe. Hullene må også være dype nok, 8-10 cm er perfekt.

Hvor skal jeg plassere huset når det er ferdig?

Bier liker sol, så finn en plass i sola og heng det der. De liker også at det er litt rolig, så ikke heng det rett ved verandadøra hvor det er mye trafikk med barn og dyr som løper inn og ut.

Bier er også avhengig av å finne mat, så heng det gjerne nært et blomsterbed eller i hagen. Huset bør helle ikke henge for høyt over bakken1 til 1,5 meter over bakken er fint.

- MENS SPANSKESYKEN HERJET OG BERGAN FIKK NØDLASARETT -

I 1918-19 raste influensapandemien som fikk navnet "Spanskesyken" over verden. Ca. 50 millioner døde, av disse ca. 15 000 nordmenn. Vestfold slapp heller ikke unna. Andre alvorlige epidemiske sykdommer opptrådte samtidig. Difterieepidemier var fryktet. Hvordan preget dette Nøtterøysamfunnet? En gjennomgang av Tønsbergs Blad og Vestfold Arbeiderblad for årene 1918 og 1919 er spennende lesning om store og små begivenheter. Avslutningen av 1. verdenskrig, borgerkrig i Russland, matmangel, men også epidemiske og alvorlige sykdommer preger mange sider; difteri, tuberkulose, kolera og "den spanske syke". Dødsannonsene taler sitt tydelige språk. Mange unge mennesker døde av lungebetennelse som et resultat av "den spanske syke".

Denne artikkelen forsøker å beskrive noen biter av et tidsbilde, basert på den tilgjengelige informasjon, som dessverre tildels er mangelfull.

Vi moderne mennesker bekymrer oss også over trusler som fugleinfluenza og en mulig ny spanskesyke. Vi har lett for å klage på mangler og svakheter i vår egen tid. Det kan da være grunn til å tenke tilbake og reflektere over hvordan trusler om sykdom og død artet seg for mindre enn 100 år siden, og hva tidligere generasjoner har gjort for at vi i dag skal være bedre rustet til å møte disse utfordringene.

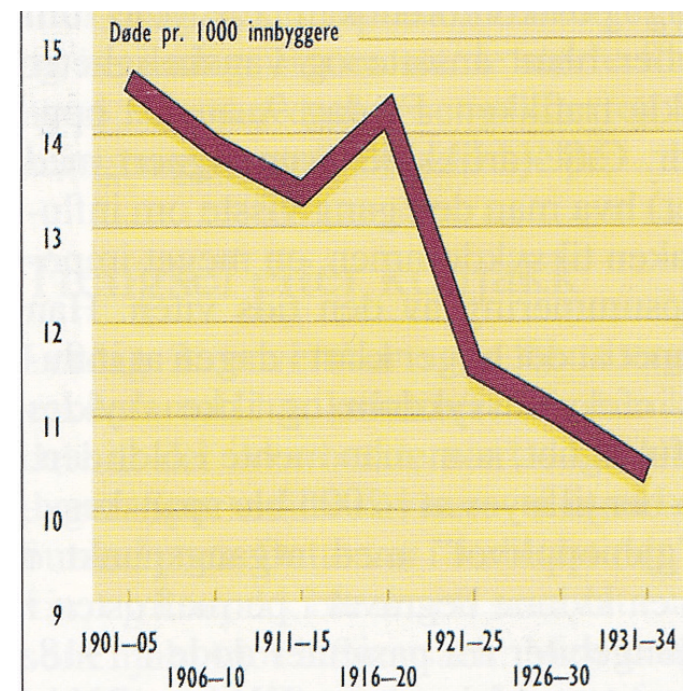

Diagram over dødeligheten i Norge 1901-1934. Langtidsutviklingen er gledelig nedadgående, med unntak av en oppgang i 1918 da den ondartede influensaen, kalt spanskesyken rammet. (Aschehougs: Norges Historie)

Sykehusnød

Det går frem av medisinalberetningen for Jarlsberg og Larvik amt for 1918 at Nøtterøy var en del av "Tønsberg lægedistrikt", som omfattet ni kommuner. I følge samme beretning hadde Nøtterøy 5 037 innbyggere (telling 1910), en lege, en tannlege, to jordmødre og en hjelpevaksinatør.

Sykehustilbudet var også langt mer beskjedent enn i dag. Det hersket sykehusnød i Tønsbergdistriktet før 1918. Et nytt epidemibygge sto ferdig i 1893 med fire værelser med fire senger i hvert, samt rom for pleiepersonale, kjøkken og bad. Men det løste på ingen måte problemet. I 1915 ble arbeidet med å planlegge et nytt sykehus tatt opp. Amtmann Abraham Berge fremla saken for amtstinget og uttalte at han ikke torde ta ansvaret for utsettelse i en sak "hvor det vitterlig hersker forhold der ligger på grensen av nødtilstand". I oktober 1918 var de første avdelinger ferdig, 5. mars 1919 ble sykehuset offisielt innviet. Men blant annet spanskesyken viste at dette nye sykehuset heller ikke løste problemene. I 1919 ble det, etter at overlege Paus hadde beskrevet de mangelfulle forhold, besluttet å bygge et nytt epidemisykehus som sto ferdig i 1922. I 1918 og 1919 måtte man klare seg med nødløsninger.

Det sier seg selv at under epidemier var det vanskelig eller umulig å få omfattende hjelp fra et så lite helsevesen. Folk måtte klare seg så godt de kunne hjemme uten særlig hjelp. Men det kan tilføyes at den medisinske kunnskap og den tids utvalg av legemidler også gjorde det vanskelig eller umulig å gi effektiv hjelp. Det var derfor kanskje ikke så mange liv som kunne vært reddet med et bedre utbygd helsevesen.

Spanskesyken

Influenzavirus har herjet blant mennesker i mange tusen år. Fra tiden etter 1510 kjenner vi til 18 pandemier. Disse verdensomspennende epidemier fordeler seg med ca. tre per århundre. En av de mest dødbringende er nettopp spanskesyken som tok livet av ca. 50 millioner mennesker. I Norge regner vi med at ca. 15 000 mennesker døde, mange unge mennesker mellom 15 og 30 år.

28. mai 1918 kunne man lese følgende i Aftenposten: "Mystisk sykdom i Spania. Til Reuters bureau telegraferes fra Madrid: Kongen, førsteministeren og flere andre ministre er blevet syge. De lider av en mystisk sykdom, som har opptraadt over hele landet

og har angrepet 30 prosent av befolkningen." Det var streng sensur i de krigførende land, men ikke i Spania som var nøytralt. Derfra kom informasjonen om denne epidemien, derfor ble navnet "Spanskesyken" hengende ved denne sykdommen. Men sykdommen kom ikke fra Spania. Den oppsto i USA, og herjet i flere militære treningsleire der vinteren og våren 1918.

Nokså sterkt utbredt

Torsdag 4. juli 1918 kunne man lese følgende i Tønsbergs Blad: "Den spanske syke. Tilfeller er foruten i Kristiania intruffet i Drammen, paa Hvalsmoen og paa Ulven. Ingen tilfeller her i byen". De følgende dager fulgte noen beroligende meddelelser. Torsdag 18. juli henvendte avisen seg til hr. Stadslæge Onsum som svarer: "Jeg har inntrykk av at den (influenzaen) er nokså sterkt utbredt. Den har dog hittil optraadt meget let". Dr. Dietrichson kan bekrefte det samme for landdistriktene rundt byen. Jernbanestasjonen og postkontoret kan meddele om mange tilfeller blant ansatte og vanskeligheter med å avvikle trafikken. Fredag 9. august oppsummerer dr. C.S. (artikkelen kun signert med forbokstaver) hva man den gang visste om influensa og årsaken til sykdommen, en meget imponerende oppsummering av den tids viten. Han sier blant annet at det ligger klart i dagen at influensa er en infeksjonssykdom og ikke skyldes kulde eller fuktighet, som man mente i oldtiden.

Det kan her tilføyes at i 2005 ble spanskesykeviruset "gjenopplivet" med utgangspunkt i lungene fra en kvinne begravet i permafrosten i Alaska og lungebiter fra pasienter døde i 1918. Ny kunnskap om nukleinsyrene (DNA og RNA, som blant annet omfatter arvestoffet DNA og RNA i influensavirus) og moderne "genteknologi" har gjort dette mulig. Det er bekreftet at viruset er meget farlig og at det ligner det meget omtalte fugleinfluenzaviruset.

Forverring

Men sykdommen forverret seg utover høsten. Det kom flere tilfeller og flere som døde. Familier mistet mange unge medlemmer. 20. september bringer Tønsbergs Blad nyheter fra Danmark og Sverige: I København har spanskesyken krevet en rekke ofre. Skoler stenges. I Stockholm har regjeringen besluttet å innstille årets felttjenesteøvelser og permittere de innkalte mannskaper. Også i vårt distrikt ble det diskutert om skolene burde stenges eller om det ville være et tiltak

uten effekt. Dødsannonsene forteller også meget om situasjonen utover høsten 1918. Fredag 18. oktober kan man f.eks. lese disse dødsannonsene i Tønsbergs Blad: "Døde av lungebetennelse, 30 år og en måned gammel", "Døde av lungebetennelse 23 år gammel", "Døde av lungebetennelse vel 21 år gammel", "Døde av lungebetennelse, 27 år gammel".

Mange unge døde

Dette var typisk for spanskesyken: Unge mennesker døde etter få dagers sykdom av viruslungebetennelse. Det var nok liten trøst i en annonse i Tønsbergs Blad i september: "Likkister havestadig paa lager. O. Røllander, Farmandsveien". Vestfold Arbeiderblad melder 24. oktober om mangel på likkister. 29. oktober har avisen et intervju med overlege Paus ved amtssykehuset. "Spanskesykens herjinger i vor by". Det kunne ikke skaffes tilstrekkelig sykehusplass av mangel på inventar og betjening. Fra en av de større forretninger i byen får man daglig sengeklær og sanitetsforeningen gjør også alt for å hjelpe.

Trengsel etter konjakk

Lørdag 2. november spør Tønsbergs Blad om sykdommen har kulminert. Avisen kunne meddele at det ikke hadde vært dødsfall de to siste dager. Spørsmålet i avisen var også om samlaget burde åpnes. Dette var i forbudstiden for brennevin, og konjakk ble ansett som det eneste middel som hjalp mot influensaen. Men konjakk kunne bare kjøpes på apotek med resept fra lege, og på apoteket var det trengsel av folk.

Vestfold Arbeiderblad har 4. november en overskrift som lyder: "Hjelp til de syke og nødlidende. Tegn bidrag". Avisen startet en innsamling for å avhjelpe nøden. Artikkelen er sterk lesning. Vi kan lese om en mor som sitter med en stor barneflokk i ytterst trange kår - de har mistet sin forsørger. Et annet sted sitter en far igjen med mange småbarn.

Tirsdag 12. november har avisen en samtale med forretningsfører Herman A. Johansen om «Spanskesyken og kredssykekassen». Kassen ble tappet for penger. Reservefondet ble oppbrukt. Økning av premieinnbetalingene blir nevnt. Spørsmålet om en familie har rett til understøttelse når f.eks. forsørgeren er innlagt på sykehus blir reist. Svaret var ja, enhver familie skal understøttes selv om familieforsørgeren er innlagt på sykehus. Men mange

var ikke oppmerksom på denne rettigheten, heter det. Sykdommen kulminerte senhøstes 1918, men det var også ganske mange bølger av nye tilfelle utover i 1919.

Jespersens "Medicinalberetning for Nøtterøy lægedistrikt for 1919. – Sundhetstilstanden i Nøtterøy distrikt har i 1919 været nogenlunde god. Den influensaepidemi, som begyndte høsten 1918 fortsatte i de første måneder av året, og ikke så utbredt eller så voldsom som i 1918. I midten av mai var epidemien omtrent opphørt. Difteri har i årets første del optrådt med enkelte sporadiske tilfeller..... De hygieniske forhold inden distriktet er gjennomgående bra. Nøtterøy distriktslægestilling 28/6 — 1920. E. Jespersen

Medisinalberetningene

Hvordan er spanskesyken fremstilt i medisinalberetningene som ble sendt til de sentrale helsemyndigheter i Oslo? Det står i beretningen "Epidemiske sykdomme i Jarlsberg og Larvik Amt. 1918" blant annet (i et håndskrevet, vanskelig leselig dokument hvor noen ord er tolket etter beste skjønn): "Influensa optrådte i Juli eksplosjonsartet og varte hele året — meget ofte komplisert med bronkitt og pneumoni (lungebetennelse) – hyppig med dødelig forløp efter få dage og ofte etterfulgt av empyemer (puss i lungesekken). Hos gravide var sykdommen meget alvorlig. Den rammer mest de yngre og ledet til en uhyggelig dødelighet blant ungdommen. Det oppgitte antall er kun en del av de mange angrepne – mangfoldige lå rundt om i bygdene lettere angrepne, dels søkte de ikke lege, dels kunne de ikke få noen. Dødeligheten av lungebetennelse efter Juli skyldes mest influensa, men dette er ikke alltid uttrykt på dødsanmeldelsene."

18 503 tilfeller i fylket

I meldeskjema fra amtet for 1918 er oppgitt til sammen 18 503 tilfelle av influensa med 125 døde. For lungebetennelse er oppgitt 1 289 tilfeller og 542 døde. Ser vi på fordeling på legedistrikter finner vi at for Tønsberg legedistrikt (som omfatter Nøtterøy) er det ført opp 2 604 tilfeller av influensa med 9 dødsfall og 161 tilfeller av lungebetennelse med 144 dødsfall. Som det står i rapporten er mange tilfeller, ikke kommet med på statistikken, og flertallet av dødsfallene rubrisert under lungebetennelse skyldtes antagelig influensa.

I medisinalberetningen for Nøtterøy lægedistrikt

for 1919 står det om influensaepidemien at den epidemien som begynte høsten 1918 fortsatte i de første månedene av året, dog ikke så utbredt eller så voldsom som i 1918. I midten av mai 1919 var epidemien omtrent opphørt.

Difteri

Influensa var på ingen måte den eneste infeksjonssydom som på den tid truet liv og helse. Her skal kort omtales en av de andre epidemiske sykdommer, difteri.

Difteri var den gang en sykdom med høy dødelighet. Omkring 1918-19 angis en dødelighet på ca. 6,5 prosent. Selv om difteriantitoksinet (motgiften til det giftstoffet difteribasillen produserer) ble påvist i 1890 og dette etterhvert ble innført som behandling, var dødeligheten stor.

Difterivaksinen ble først utviklet i 1920-årene.

16 771 tilfeller i Norge

I 1919 er det registrert 16 771 tilfeller av difteri i Norge. Som mange eldre vil huske hadde vi også en stor epidemi i Norge under den annen verdenskrig. I 1943 ble det registrert 22 732 tilfelle med en dødelighet på 3,3 prosent av de som fikk behandling. Den gang hadde man vaksine og vaksinasjon av skolebarn ble iverksatt i stor skala. Til tross for dette fortsatte epidemien i noen år etter krigen. For 1949 er oppgitt 285 tilfeller med en dødelighet på 8.8%. Barn og ungdom ble i høy grad rammet ved difteriepidemier, og mange unge døde. I statistikken fra Jarlsberg og Larvik Amt for 1918 står oppført 806 tilfeller av difteri med 66 dødsfall. For Tønsberg lægedistrikt er tallene 37 med 16 døde. For 1919 er tallene for Vestfold fylke 1 076 med 49 dødsfall ført opp, men det er grunn til å tro at tallene den gang (som sikkert også nå) ikke alltid stemmer med virkeligheten.

«Værst på Nøtterøy»

I beretningen fra Jarlsberg og Larvik Amt fra 1918 er også Nøtterøy nevnt: "Difteri var i Borre en fortsettelse fra forrige år, hvor den stod i forbindelse med epidemien på Horten- senere på året flere tilfeller på Sem, Vallø og Nøtterøy."

Både Tønsbergs Blad, Vestfold Arbeiderblad og Tønsbergeren omtaler i slutten av november 1918 difteriepidemien på Nøtterøy. I Tønsbergs Blad 28. november kan man blant annet lese: "Det er ikke bare her i byen vi har en difteriepidemi, ogsaa rundt om i distriktet graserer sykdommen, men værst på Nøtterøy. I oktober har det indtruffet 20 tilfeller og siden den tid er endnu flere kommet til.»

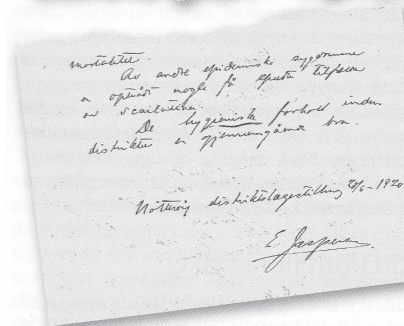
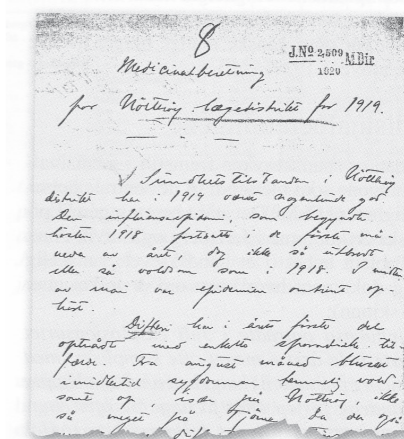
Distriktslegen ga i herredsstyremøtet 27. november 1918 en oversikt over stillingen. Man hadde tenkt å ta i bruk sløydstuene på Teiehøyden skole som lasarett, men senere var planen om innkjøp av et hus på Gunnestad kommet opp. Etter en debatt ble forslaget fra formannskapet om innkjøp av et våningshus på Gunnestad med et jordstykke for kr. 16 000 vedtatt mot en stemme. Om dette ble brukt til lasarett, har jeg ikke funnet opplysninger om. Derimot fremkommer det tydelig at difteriepidemien fortsatte med full styrke utover i 1919. I Tønsbergs Blad lørdag 13. september 1919 finnes følgende overskrifter: "Fylkessykehusets epidemiavdeling er overfylt." "Nøtterø maa ta en skolebygning til isolasjonslokale". Det står videre i avisen at forholdene var særlig vanskelige på Nøtterøy, hvor det har vært inntil åtte pasienter som man ikke kunne få isolert. Med fylkets tillatelse har man derfor tatt sløydlokalet og lærerinneboligen ved Bergan skole i bruk som isolasjonslokale. Denne ordning ble godkjent av herredstyret. I medisinalberetningen for Nøtterøy lægedistrikt for 1919 er denne epidemien omtalt med disse ord:: "Difteri har i årets første del optrådt med enkelte sporadiske tilfeller. Fra august måned blusset imidlertid sykdommen temmelig voldsomt opp, især på Nøtterøy, ikke så meget på Tjøme. Da det også var tallrike difteritilfeller i Tønsberg og de øvrige bygder omkring byen, var snart epidemisykehuset i Tønsberg overfylt. For å få de syke betryggende isolert, blev det i september opprettet et provisorisk lasarett i en isolert beliggende ny skolebygning på Bergan, omtrent i centrum av Nøtterøy. Her ble det i løpet av 2 måneder behandlet 17 pasienter. Da lasarettet lukket i desember, var epidemien praktisk talt opphørt. Den har gått nokså mildt, kun liten mortalitet (dødelighet). Av andre epidemiske sykdomme er optrådt nogle få spredte tilfeller av skarlatina (skarlagensfeber)."

Andre smittsomme sykdommer

Sykdomspanoramaet var i 1918-19 temmelig ulikt det vi ser i dag. For amtet ble det i 1918 blant annet registrert 35 tilfeller av tyfoidefeber med 5 dødsfall, 185 tilfeller av skarlagensfeber med 7 dødsfall, 5 tilfeller av barselfeber med 2 dødsfall, 106 tilfeller av rosen med 7 dødsfall, 320 tilfeller av kikhoste med 13 dødsfall, 125 tilfeller av giktfeber med 1 dødsfall og 3.239 akutte diaréer med 21 dødsfall. Tuberkulosen er et kapittel for seg som ikke er meldt på det den gang gyldige skjema for epidemiske sykdommer.

Til ettertanke

I dag tar vi det som en selvfølge at vi både kan diagnostisere, forebygge og behandle mange av de infeksjonssykdommene som herjet blant våre besteforeldre og oldeforeldre. Vaksiner og antibiotika er to nøkkelord. Men den usynlige, levende verden av mikroorganismer som forårsaker disse sykdommene, endrer seg også. Stadig flere bakterier lar seg ikke behandle med de vanlige antibiotika. Virus endrer seg. Det er mulig å produsere og å endre mikroorganismer i laboratorier, for gode formål som vaksiner, men også med terrorisme og krigføring som mål. Vi har ennå ikke vaksiner tilgjengelig til fullt ut å kunne forebygge en ny "spanskesyke", og influensaviruset kan også utvikle motstandskraft mot de legemidlene som så langt er utviklet for forebygging og behandling. For at ikke historien fra 1918-19 skal gjenta seg, kreves forskning og forberedelser i helsevesenet og samfunnet forøvrig, slik at vi kan ligge i forkant av de trusler vi som mennesker stadig vil være utsatt for. Er vi villige til å prioritere disse forberedelsene?

Doktor Jespersens "Medicinalberetning for Nøtterøy lægedistrikt for 1919. – Sundhetstilstanden i Nøtterøy distrikt har i 1919 været nogenlunde god. Den influensaepidemi, som begyndte høsten 1918 fortsatte i de første måneder av året, og ikke så utbredt eller så voldsom som i 1918. I midten av mai var epidemien omtrent opphørt. Difteri har i årets første del optrådt med enkelte sporadiske tilfeller..... De hygieniske forhold inden distriktet er gjennomgående bra. Nøtterøy distriktslægestilling 28/6 — 1920. E. Jespersen

SKJÆRGÅRDS - MORO

1. Sett en strek og svaret blir riktig!

$$5 + 5 + 5 = 550$$

2. Sett to streker og svaret blir riktig!

$$10 + 10 = 4$$

3.

PAPPA: Da jeg var 8 år gammel var pappa 31 år gammel. Nå er pappa dobbelt så gammel som meg

Hvor gammel er jeg?

4.

Vi har gjemt humlesnurr flere steder i bladet, hvor mange finner du? Tell også med humlen på denne siden.

Post svaret på Bergan vel sin hjemmeside på Facebook og du er med i trekning om en sommerhilsen!

5.

4			3		8			6
2	3			6		4		
		9	4			7		
8	9		7					
5						9	1	
	6							7
		8		1			4	3
	4	1					6	
			8		2		7	

Fyll inn tall fra 1 til 9 i hver rad loddrett og vannrett og i hvert rutenett.

3	5	6	8	4	2	1	7	9
7	4	1	5	9	3	8	6	2
9	2	8	6	1	7	5	4	3
1	6	2	9	8	4	3	5	7
5	7	4	2	3	6	9	1	8
8	9	3	7	5	1	6	2	4
6	8	9	4	2	5	7	3	1
2	3	7	1	6	9	4	8	5
4	1	5	3	7	8	2	9	6

FASTIT: 1. $5 + 545 = 550$ 2. $TO + TO = 4$ 3. 23 år. Aldersforskjellen mellom 8 og 31 er 23 år, denne forblir konstant så når jeg er 23 år er pappa dobbelt så gammel

PAAL FLAATA TIL BARNESKJÆR

VIKTIG MELDING! KONSERTEN UTSATT TIL 15.AUGUST
GRUNNET KORONASITUASJONEN BER VI ALLE FØLGE
MED PÅ EVENTEN PÅ VÅR FACEBOOK SIDE PÅ
@BERGAN VEL FOR STATUS PÅ KONSERTEN

BILETTPRIS: 300,- /BARN UNDER 16 ÅR GRATIS

Billetter selges på Nøtterøy Kulturhus/www.tix.no eller per tlf. 90 66 52 57

Gratis transport fra Knarberg båthavn kl. 17.00

